

Sak 05/24 Vedlegg C – Analysegrunnlag revidert virksomhetsstrategi

I tilknytning til utarbeidelsen av ny/revidert virksomhetsstrategi 2024-2027 for Salten Brann IKS, danner en rekke sentrale utredninger og rapporter et relevant og oppdatert analysegrunnlag. I det påfølgende gis en kort orientering om de mest sentrale dokumentene.

1. NOU 2023:9 Generalistkommunesystemet. Likt ansvar – ulike forutsetninger.

NOU-rapporten inneholder 3 deler herunder hvordan generalistkommunene fungerer i dag, hvilke utviklingstrekk og behov i samfunnet som vil påvirke generalistkommunene, samt mulige tiltak for å løse utfordringene i dagens generalistkommunesystem. Kommisjonen ledet av Statsforvalteren i Nordland, Tom Cato Karlsen, konkluderer med at generalistkommunesystemet er under økende press, og at dagens kommuner er svært forskjellige med hensyn til blant annet folketall, befolkningsutvikling, avstander og sentralitet, og derfor har ulike forutsetninger for å ivareta funksjonene som generalistkommune. Samtidig slås det fast at alle norske kommuner, med svært få unntak, har det samme ansvaret for de lovfestede oppgavene, uavhengig av folketall, bosettingsstruktur, økonomi eller andre kjennetegn. Utvalget mener det er behov for tiltak for å styrke kommunenes forutsetninger og evne til å ivareta sine lovpålagte oppgaver, og gjøre dem bedre rustet til å møte framtidige utfordringer og behov.

Salten Brann IKS bygger i stor grad sin virksomhetsstrategi på en vedtatt brannordning for selskapets eierkommuner, og hvor kommunenes ulike forutsetninger for å møte lovpålagte oppgaver vil kunne få stor innvirkning på Salten Brann strategiske utvikling og ambisjonsnivå.

2. NOU 2023:14 Forsvarskommisjonen av 2021. Forsvar for fred og frihet.

Forsvarskommisjonen fastslår i sin innledning at til tross av en alvorlig forverring av sikkerhetssituasjonen de senere årene, har norsk offentlighet i liten grad tatt inn over seg behovet for et sterkt og fremtidsrettet forsvar. Samt at det er for sent å forberede seg på en eventuell krise eller krig når krisen eller krigen allerede er her. Kriser kommer i tillegg oftere og rammer stadig nærmere og dypere enn før. Kommisjonen konkluderer med at situasjonen fremstår enda mer alvorlig i lys av hvordan den generelle sikkerhetspolitiske situasjonen vil utvikle seg de neste 10–20 årene. Det konkluderes videre med at Norge ikke kan forsvares av militære virkemidler alene i en tid der truslene blir mer komplekse og sammensatte. Norge har mange ressurser, men disse må utnyttes mer og bedre, og hvor samfunnets totale motstandskraft må forsterkes. Det oppfordres til at norske myndigheter må systematisere arbeidet med nasjonalt og alliert planverk, slik at sivil og militær side baserer seg på de samme planforutsetningene. Samt at næringslivets rolle og ansvar for å bidra til å gjøre landet vårt tryggere blir viktigere. I utredningen uttrykkes det bl.a. at en viktig del av håndteringsevnen dreier seg om informasjonsdeling og kommunikasjonsmuligheter hos alle aktører innen totalforsvaret. Det er behov for tiltak som fører til at relevant og tidsriktig informasjon når ut til aktuelle aktører. Det må derfor utarbeides rutiner og samarbeidsformer for informasjonsdeling på tvers av sektorer.

For Salten Brann IKS er det derfor sentralt at selskapet tar innover seg det økende alvorsperspektivet og de anbefalinger som ligger i utredningen mht. å implementere beredskapsplaner for krise og krig.

3. NOU 2023:17 Nå er det alvor. Rustet for en usikker fremtid.

Totalforsvarskommisjonen bygger sitt arbeide på forståelsen av at samfunnssikkerhet handler om samfunnets evne til å verne seg mot og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner, og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være utslag av tekniske eller menneskelige feil, eller av bevisstehandlinger. Kommisjonen peker på at en rekke aktører har ansvar innenfor samfunnssikkerhetsfeltet, herunder operative ressurser innenfor brann,

politi, helse, sivilforsvar, redningstjeneste og blant frivillige. Og at disse sammen med Forsvaret, er spydspissene i arbeidet. En lang rekke aktører har ansvar innenfor samfunnssikkerhet og beredskap, blant annet knyttet til kritiske samfunnsfunksjoner og kritisk infrastruktur, og innenfor totalforsvaret. Dette gjelder regjering/departement, Stortinget, kommuner, fylkeskommuner, Statsforvalteren, frivillige samfunnsinstitusjoner og private aktører. Kommisjonen peker på at god samfunnssikkerhet og beredskap forutsetter samhandling og koordinering mellom aktørene. Blant kommisjonens hovedanbefalinger understrekes det at lokal og regional beredskap må være robust, og kommisjonen mener spesielt at beredskapssamvirket på lokalt og regionalt nivå må styrkes. Dette innebærer styrking av kommunenes beredskapsarbeid og utvikling av statsforvalterens beredskapsrolle. Kommisjonen uttaler videre at kommunenes beredskapsarbeid må styrkes slik at de er i stand til å innrette sin beredskap for å håndtere uønskede hendelser på lokalt nivå, og at et utvidet samarbeid på kommunalt og regionalt nivå er også nødvendig, der enkeltkommuners ressurser alene ikke strekker til for å oppfylle lovpålagte oppgaver.

Salten Brann har allerede et sterkt og godt samarbeid med sine eierkommuner innenfor samfunnssikkerhet og beredskap, herunder Brann-ROS, vedtatt brannordning samt kommunale ROS-analyser og beredskapsplaner. For selskapet er det derfor naturlig sammen med eierkommunene å fortsette og forsterke beredskapsarbeidet innenfor samfunnssikkerhet med økt fokus på klimaendringer og ekstremvær.

4. Kommende stortingsmelding: Fremtidens brann- og redningsvesen. Helhetlig gjennomgang av brann- og redningsområdet.

Fra rapportens innledning uttales det at Justis- og beredskapsdepartementet oppnevnte 10. november 2022 en arbeidsgruppe til å bidra i regjeringens arbeid med en helhetlig gjennomgang av brann- og redningsområdet, for å sikre et brann- og redningsvesen som er i stand til å håndtere fremtidens utfordringer innen eget sektoransvar og i samarbeid med andre nødetater og beredskapsaktører. Arbeidsgruppen slår fast at som følge av stor variasjon i geografi og befolkningsgrunnlag i Norge, er det store ulikheter i hvordan brann- og redningsvesenene er organisert og dimensjonert. Dette gir seg utslag i hvilken evne hvert enkelt brann- og redningsvesen har til å utføre oppgaver, og med hvilken kompetanse disse oppgavene løses. Det understrekes videre at brann- og redningsvesenene i Norge er organisert og dimensjonert for å håndtere lokale hendelser og at det finnes ingen nasjonale eller regionale beredskapskapasiteter i Norge. Norge skiller seg ut fra våre naboland både når det gjelder antallet brann- og redningsvesen, samt fraværet av regionale støtteressurser og styringsnivåer over de kommunale brann- og redningsvesenene. Arbeidsgruppen konkluderer med at det er godt dokumentert at endringer innen demografi, klima, offentlig økonomi, teknologi og grønt skifte vil utfordre dagens oppgaver og organisering for brann- og redningsvesenet. Alderssammensetning/demografi, befolkningsutvikling, fraflytting/sentralisering, klimaendringer/ekstremvær (inkl. bl.a. tørke og skogbranner), store naturhendelser, økonomisk handlingsrom i offentlig sektor, vil alle utfordre og sette større krav til beredskapsarbeid i årene som kommer. I tillegg er det i fht. Brann- og eksplosjonsvernloven uklart hva som omfattes av brann- og redningsvesenenes sektoransvar, og det er vanskelig å vite hvor grensene for ansvaret går mot helse og politi. En videreføring av dagens strukturer alene, vil etter arbeidsgruppens vurdering ikke være tilstrekkelig for å møte fremtidens utfordringer, og anbefaler flere tiltak bl.a. hva som skal ligge i en grunnportefølje for alle brann- og redningsvesen, samt regionale samarbeid om utvalgte oppgaver mellom brann- og redningsvesenene innenfor 110-sentralenes geografiske grenser.

Det interkommunale samarbeidet gjennom Salten Brann svarer i stor grad ut anbefalingene fra arbeidsgruppen. Dette både i fht. det forebyggende og beredskapsrelaterte brannsikringsarbeidet. Et økt og bedre definert samarbeid/samhandling med øvrige nødetater vil også være viktig.